

Danıştay İctihadı Birleştirme Kararı

E. No : 1966/3
K. ON : 1967/4

ÖZETİ : 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre ödenmesi gereken tazminatın 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin tahdidine tabi olduğuna dair Danıştay İctihadı Birleştirme Kararı.

Mehmet Ali Güney vekili Avukat Kaya Berkel tarafından Danıştay Beşinci Dairesinin 18/5/1964 tarih ve esas 1962/3655, karar 1964/2273 sayılı ve 14/1/1965 tarih ve esas 1964/4129, karar 1965/54 sayılı ve 25/2/1965 tarih ve esas 1964/4580, karar 1965/497 sayılı kararlarıyla aynı dairenin 7/6/1965 tarih ve esas 1964/4279, karar 1965/1229 sayılı kararı arasında aykırılık bulunduğu ileri sürülerek icthadın birleştirilmesi için müracaatta bulunulması üzerine Danıştay Birinci Başkanlık makamınca İctihadı Birleştirme Kuruluna havale edilmiş ve Başkanun Sözcüsünün düşüncesi alınmış olmakla işin incelenmesine geçildi :

1 — Atıf Çatakli tarafından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı aleyhine açılmış olan davada, 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre tazminatın maaşının nısfı esası üzerinden hesaplanarak ödendiğinden bu muamelenin iptali ile tazminatın maaşının tamamı üzerinden verilmesi ve noksan tediyelelerin de ödenmesi istenilmiş ve dava Danıştay Beşinci Dairesince incelenerek (7244 sayılı Kanunun 4 üncü madde hükmünün 6245 sayılı Harcırah Kanunundan mütevellit tazminata teşmili mümkün bulunmadığından Sağlık Memuru olan davacıya 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre verilmekte bulunan tazminatın aylık istihkakının tamamı üzerinden ödenmesi icap edeceği, farkların da bu esasa göre tediyesi gerekceği cihetle hilâfına müesses muamelenin iptaline) suretinde 18/5/1964 tarihinde esas 1962/3655 karar 1964/2273 sayılı ile karara bağlandığı ve davalı idare tarafından vaki olan düzeltme isteminin de red olunduğu;

Hayvan Sağlık Memuru olan Ali İhsan Alanoğlu ve Rifat Seyhan taraflarından Tarım Bakanlığı aleyhine açılmış olan aynı neviden davaların da 14/1/1965 ve 25/2/1965 tarihlerinde aynı suretle sonuçlandığı;

2 — Hayvan Sağlık Memuru M. Ali Güney tarafından Tarım Bakanlığı aleyhine açılmış olan davada, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 uncu maddesi gereğince aylık istihkak tutarı üzerinden verilmesi lâzım gelen tazminatın, istihkakının nısfı üzerinden ödenmesi şeklindeki muamelenin iptali ile farkların da bu esasa göre tediyesi istenilmiş ve dava Danıştay Beşinci Dairesince incelenerek (Tarım Bakanlığı teşkilâtında Sağlık Memuru olarak 7244 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre maaş almakta olan davacıya ifa ettiği seyyar hizmet sebebiyle 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine istinaden asıl istihkakına ilâveten ve maaşının muayyen bir yüzde nispeti üzerinden tazminat verilmekte olmasına ve bu tazminat, seyyar olarak ifa edilen asıl memuriyet hizmetine ait bir istihkak olup, Harcırah Kanununun 5 inci maddesinde unsurları tahdidi olarak belirtilmiş bulunan harcırah mahiyetinde olmamasına ve esasen çeşitli teadül ve teşkilât kanunlarıyla diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde; «3 üncü maddenin 1 inci fıkrasında yazılı olanlar hariç olmak üzere, çeşitli kanunlarda mevcut ve maaş ve ücret tutarlarının muayyen bir yüzde nispeti üzerinden ödenen tazminat ve ücretlerin hesabında bu kanuna göre alacakları maaş ve ücretin nısfı esastır.» Hükmü yer almış olup, mezkûr kanunun esbabi mucibesinin 4 üncü maddeyle ilgili kısmında «Yukarıda da temas edildiği üzere, bu la-yiha ile istihdaf gaye maaş ve ücret tutarlarının yükselen iktisadi konjonktüre imkân nispetinde uydurulmasıdır. Bu noktadan hareket edilince de hususi kanunlarına istinaden maaş ve ücret tutarlarının muayyen bir yüzdesi üzerinden bazı memurlara verilen uçuş, denizaltıcılık, dalgıçlık, kasa, seyyar vazife tazminatı gibi tazminatlara askeri mühendislere verilen ihtisas ücretleri gibi ücretlerin de maaş ve ücretlere mütenazır olarak artırılması muhik görülmemiş ve 4 üncü maddeyle bu gibi istihkakların eski tutarları üzerinden ödeneceği yolunda hüküm konulmuştur.» denilmek suretiyle sarahaten seyyar vazife tazminatının maaş ve ücretin eski tutarı üzerinden, yani 7244 sayılı Kanunun birinci maddesi ile % 100 zamlı tutarların nısfı üzerinden ödeneceği açıklanmış bulunmasına binaen davacı hakkında tesis kılınan işlemde mezkûr hükümlere aykırılık arzeden bir cihet görülmediğinden davanın reddine.) suretiyle 7/6/1965 tarihinde esas 1964/4279, karar 1965/1229 sayılı ile karara bağlandığı ve davacı tarafın düzeltme isteminin de red olunduğu, anlaşılmıştır.

Başkanun Sözcüsü : 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin açıklığı ve kesinliği karşısında 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre yüzde üzerinden verilmekte olan tazminatın tam maaş ve ücret tutarları üzerinden ödenmesi mümkün bulunmadığından icthadın Beşinci Dairenin bu Dairede verilmiş kararları ile birleştirilmesine düşüncesi sindektir.

Beşinci Dairenin, ilkin birbirine aykırı olarak çıkan bir kaç kararından sonra, bu çeşitten bir çok davaları red ile sonuçlandırarak halen müstakar icthada vardığı bahis konusu edilmiş ise de, kararların dayandığı kanun hükümlerinin devamlı uygulama yeri olduğu gözönünde tutularak icthadın birleştirilmesine lüzum bulunduğuna çoğunlukla karar verildikten sonra gereği düşünüldü :

6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 uncu maddesinde; (Şehir ve kasabaların belediye hudutları dışında ve muayyen bir vazife sahası dahilinde seyyar olarak vazife gören müvezzil, muakkip, mübaşir, sağlık memuru, sağlık koruyucusu, köy grup ebesi, mücadele memuru, muhafaza memuru, takip memuru, koruma memuru, tahsil memuru, tahsildar, gezici başöğretmen, öğretmen ve tarım memuru gibi memur ve hizmetlilere yevmiye ve yol masrafı verilmez.

Bu gibilere asıl istihkaklarına ilâveten aylık veya ücret tutarlarının hizmetlilerde ücrete en yakın aylık tutarının % 30 undan fazla olmamak üzere alâkâh bakanlık ile Maliye Bakanlığı arasında tespit edilecek bir tazminat verilir.) denilmiştir.

Çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde de, (Üçüncü maddenin 1 inci fıkrasında yazılı olanlar hariç olmak üzere), çeşitli kanunlarda mevcut ve maaş ve ücret tutarlarının muayyen bir yüzde nispeti üzerinden ödenen tazminat ve ücretlerin hesabında bu kanuna göre alacakları maaş ve ücretin nısfı esastır.) suretinde hüküm konulmuştur. İctihadın birleştirilmesine konu olan kararlar bu hükümlere göre verilmiş bulunmaktadır.

Teadül kanunu ve değişiklikleri gözden geçirilince; 3656 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki cetvelin altında, harcırah hesaplarında maaş asıllarına ait miktarların esas olduğu, 4805 sayılı Kanunla yapılan değişiklikte de, yolluk hesaplarında bir üst derece aylık aşımın ve yine cetvelde 4988 sayılı Kanunla yapılan değişiklik üzerine bu Kanunun 2 nci maddesinin 3 üncü bendinde, yolluk hesaplarında bir üst derece aylık asıllarının esas olarak alınacağı yazılı olup taki 6245 sayılı Harcırah Kanununun 7 nci maddesiyle harcırah hesabında esas tutulacak aylıkların belirtilmesi üzerine bu kanunun 63 üncü maddesiyle 4988 sayılı kanunla yapılan son değişiklikteki 2 nci maddenin 3 üncü bendi hükmü kaldırılmıştır. Görülüyor ki; teadül kanunu cetvelinde değişiklik yapıldıkça harcırahın ne suretle hesaplanacağı da hükme bağlanmaktadır. Aslında teadül kanunları yalnız harcıraha ait değil değil; bütün kanunların aylık, emeklilik ve başka özlük ödeneklerine ilişkin hükümlerinin uygulanmasında cetveldeki aylık asıl ve tutarlarının hangi esasa göre ödeneceğine dair hükümleri de ihtiva etmektedir ki bu tahditler, teadül hükümlerinin gözetildiği amaca uygun düşen zaruri bir neticedir.

Bu itibarla; teadül kanunlarında değişiklik yapan 7244 sayılı Kanunun tahdidi hükümlerinin, binefsihi teadül kanununda veya diğer kanunlarda aksine bir metin serahatiyle istisna edilmedikçe, kapsadığı bilmümle ödemelerde uygulanması gerekmektedir. Nitekim 7244 sayılı Kanunun munzam istihkakların asıl istihkakın % 60 ını geçmeyeceğine dair tahdidi hükümleri muhtevi bulunan 3 üncü maddesinde, ayrıca, harcırahın % 60 haricinde kalacağını bildiren istisnai hüküm de mevcut bulunmaktadır.

Öte yandan 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinde yer alan seyyar vazife tazminatının harcırah karşılığı verilen bir tazminat veya mücerret bir tazminat telâkki edilmesi uygulamada etkili değildir.

Sonuç : 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin % de nispeti üzerinden ödenen tazminat ve ücretlere ait mutlak hükmü ve bu maddenin gerekçesinde de seyyar vazife tazminatının belirtilmiş olması karşısında, 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine göre % nispeti üzerinden ödenen seyyar vazife tazminatının sözü geçen 7244 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi hükmünün kapsamında dahil olduğu açık bulunduğundan icthadın birbirine aykırı kararlardan Beşinci Dairenin 6/7/1965 tarih ve esas 1964/4279, karar 1965/1229 sayılı kararı veğhile birleştirilmesine 6/5/1967 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

MUHALEFET OYU

521 sayılı Danıştay Kanununun 45 inci maddesi hükmü, ortada bir-birine mübâyin iki kararın bulunması halinde mutlaka içtihadın birleştirilmesi yoluna gidilmesini zorunlu kılan bir hukuk kaidesi değildir.

Bu hususun gerek 3546 sayılı Kanunun yürürlükte bulunduğu zaman çinde, gerek 521 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra iki kanunun hükümleri arasında kanunun bu yönü bakımından bir farklılık

yoktur. Yüksek Kurulca defalarca müzakere olunmuş ve bu yolda karara varılmıştır.

Bugün içtihadın birleştirilmesi isteğine konu olan, gezici vazife tazminatlarının hangi maaş tutarı üzerinden hesaplanacağı hakkında daire davacılar lehinde vermekte bulunduğu karardan bir içtihat değişikliği ile rücu ederek açılan davaların reddi yolunda kararlar vermek suretiyle yeni bir içtihat tesis etmiş ve tevali eden kararlar da hep bu yönde sonuçlanmış bulunduğu göre içtihadın birleştirilmesine yer olmadığı görülmüştür.

TEBLİĞ

Maliye Bakanlığından :

Gider Vergilerine ait İlk Madde İndirim Tebliği
Sıra No : 111

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 27 nci maddesi gereğince Sanayi Bakanlığı ile müştereken yapılan inceleme sonunda;

Bakalit tozu için % 80 nispetinde ilk madde indirimi tespit edilmiştir.

Mezkûr nispetin uygulanmasına, işbu tebliğin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihi takip eden aybaşından itibaren başlanması gerektiği ilân edilen tebliğ olunur

İLANLAR

Karayolları Genel Müdürlüğünden :

Tahmini bedeli 100.000,— TL. geçici teminatı 6.250,— lira olan asfalt tesislerinde kullanılmak üzere 200 adet 4" lik buhar çekelli konik asfalt vanaları imal ettirilerek satın alınacaktır.

Eksiltme ve ihalesi 2490 sayılı Kanunun 31 inci maddesi gereğince kapalı zarf usulü ile 18/9/1967 Pazartesi günü saat 16.00 da Ankara'da Karayolları Genel Müdürlüğü Malzeme Şubesinde yapılacaktır. Şartnamesi dilekçe ile aynı yerden bedelsiz temin edilir.

İhaleye iştirak edecek talipler ticaret ve sanayi odası veya esnaf belgesini koymak şartıyla hazırlıyacakları teklif mektuplarını eksiltme saatinden bir saat öncesine kadar makbuz mukabilinde aynı yerdeki Komisyon Başkanlığına vermiş olacaklardır.

Postadaki gecikmelerin kabul edilmeyeceği duyurulur.

6384 / 4-1

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden :

1 — 1967-1968 ders yılı için Kadastro-Tapulama kursuna lüzumu kadar öğrenci alınacaktır.

2 — Kursu lise ve muadili okul mezunları ile yalnız devlet orta okulunu bitirenler alınacaktır.

3 — Kurs süresi iki ders yılıdır. Kursun devamı müddetince öğrencilere sekiz lira burs verilecektir.

4 — Kursu bitiren Lise mezunları teknisyen ve orta okul mezunları da teknisyen yardımcısı olarak tayin edileceklerdir.

5 — Kurs yatılı değildir. Yiyecek ve yatacak kendilerine aittir.

6 — Aranan şartlar :

a) 1948-1951 doğumlarıyla askerliğini yapmış ve 30 yaşını geçmemiş olanlar.

b) Tam teşekküllü hastaneden yurdun her tarafında çalışabilecek durumda olduğuna dair sıhhat raporu almak.

7 — Müracaat :

a) 20/9/1967 Çarşamba günü akşamına kadar bir dilekçe ile müracaat edilerek ve imtihan giriş belgesi alınmış olacak ve dilekçelere ayrı, ayrı tebliğat yapılmıyacak, gazete ilânına göre hareket edilecektir.

b) İmtihan matematik ve kompozisyon (Türkçe-Edebiyat) derslerinden yazılı olarak 25 Eylül 1967 Pazartesi günü saat 9.00 da Ankara'da yapılacak ve tedrisat 1 Kasım 1967 de başlayacaktır.

c) İmtihana geliş ve gidişte yolluk verilmeyecek neticeleri kurs binasına asılmak suretile ilân edilecek, ayrıca tebliğat yapılmıyacak ve yazılara cevap verilmeyecektir.

8 — İmtihana girmeden istenecek belgeler :

a) Diploma aslı veya noterden tasdikli sureti veya okuldan çıkma belgesi.

b) Nüfus hüviyet cüzdanı veya sureti.

c) Sekiz adet 4, 5x6 ebadında fotoğrafı.

d) Sağlık raporu ve aşı kâğıdı.

e) Üzerinde veli adresi yazılı, pullu altı adet zarf.

f) İmtihani kazandıktan sonra (Nümunesine uygun) taahhüt ve kefalet senedi.

Satınalma No. ve cinsi	Muvakkat teminat miktarı	İhale tarih ve saati
1 — 67-D/ 90 639 Kalem muhtelif yağ keçesi	18.500,— TL.	2/10/1967 - 15.00
2 — 67-D/122 4 Adet klima cihazı	4.000,— TL.	2/10/1967 - 16.00
3 — 67-D/126 1 Adet vitrinli buzdolabı	400,— TL.	5/10/1967 - 15.00
9 — Müracaatlar Ankara Kurslar Müdürlüğüne yapılacaktır. Küçük Esat Tunalı Hilmi Caddesi No. 60		

6112 / 2-2

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünden :

1 — Aşağıda, cinsi, miktarı, ihale tarihi ve saati, muvakkat teminat miktarı gösterilmiş olan malzeme, fiyat ve teklif isteme suretiyle satın alınacaktır.

2 — İhale, DSİ Makina ve İkmal Dairesi Başkanlığında (Yücetepe Mahallesi Maltepe R7 Ankara) toplanacak Satınalma Komisyonunda yapılacaktır. Şartnameler aynı yerden ve İstanbul'da DSİ 14. Şube Başmühendisliğinden (Tophane, Firüzağa Süngü Sokak No. 3-5-7) talep mukabilinde alınabilir.

3 — İsteklilerin teklif mektuplarının, idari şartnamenin 9 uncu maddesinde istenen vesaik ile birlikte ihalenin yapılacağı saatten bir saat evvel Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde teslim etmeleri şarttır.

4 — Postada vaki gecikmeler ve telgrafla yapılacak müracaatlar kabul edilmez.

5 — İdare ihaleyi yapıp yapmamakta miktarları azaltıp çoğaltmakta serbesttir.

6 — Teminat tüm olarak yatırılmak şartıyla kısmi teklif verilebilir.

6381 / 1-1